

Økonomirapport for KHM per 1. tertial 2020

KHMs økonomiske situasjon påvirkes i stor grad av koronatiltakene i Norge og resten av verden. Inntektsbortfall som følge av stenging av Vikingskipshuset og Historisk museum, er beregnet til 45 mill. kroner for 2020 og 55 mill. kroner for 2021. Videre fører tiltakene til at enkelte prosjekter må utsettes, herunder utstillingsprosjekter i Historisk museum, «Flytteprosjektet», og at normal utgravingsaktivitet vanskeliggjøres.

Ved utgangen av T1 2020 har KHM et isolert merforbruk på 21,6 mill. kroner mot budsjett 44,8 mill. kroner. Akkumulert er mindreforbruket på 42,3 mill. kroner mot budsjett 19,0 mill. kroner.

Hovedtrekk/Koronasituasjonen

Koronasituasjonen får store konsekvenser for KHM. Enheten har en betydelig andel av sin inntjening fra museumsvirksomheten. Billett og salgsinntekter utgjør årlig nærmere 70 mill. kroner av disponible midler for museet. Bortfallet av dette er dramatisk for KHM, og det er på det rene at enheten ikke kan håndtere dette innenfor eksisterende rammer.

Vi forventer en reduksjon i antall besøkende på om lag 80% i inneværende år, og en tilnærmet lik situasjon for 2021. Vi har tidligere tertialrapporter beskrevet at KHMs finansiering er sårbar for konjunktursvingninger. Som det fremkommer i rapporteringen, så vil KHM i løpet av LTB-perioden ha et finansieringsbehov på 103,4 mill. kroner.

Ledelsesvurderingen for 1. tertial 2020 gir en ytterligere beskrivelse av situasjonen for KHM.

Basisvirksomhet

Beløp i mill. kr	Regnskap T1 2019	Regnskap T1 2020	Års-regnskap 2019	Års-budsjett 2020	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024
Inntekter	-60,7	-52,0	-205,3	-205,6	-149,1	-143,0	-167,1	-163,4	-162,4
Personalkostnader	42,7	47,5	126,9	126,6	129,1	122,2	116,2	115,6	119,5
Driftskostnader	34,3	30,4	102,6	155,7	138,9	115,5	83,0	79,2	78,8
Investeringer	1,6	1,5	5,9	1,6	1,6	1,3	1,3	1,3	1,3
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettobidrag og prosjektavslutning	17,9	27,5	30,1	78,3	120,6	96,0	33,4	32,7	37,2
Nettobidrag	-8,0	-5,9	-25,1	-30,2	-29,3	-31,2	-30,7	-30,7	-30,7
Prosjektavslutning	-0,1	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Isolert mer-/mindreforbruk	9,9	21,6	4,6	48,0	91,3	64,8	2,7	2,0	6,5
Overført fra i fjor	-68,5	-63,9	-68,5	-63,9	-63,9	27,4	92,2	94,9	96,9
Akkumulert mer-/mindreforbruk	-58,6	-42,3	-63,9	-15,8	27,4	92,2	94,9	96,9	103,4

Risiko basis

Utover koronasituasjonen er den største usikkerhetsfaktoren i foreliggende langtidsprognose er knyttet til nytt museumsbygg på Bygdøy. I LTB har vi nå justert stenging av museet til oktober 2021. Det er videre lagt inn kompensasjon for inntektsbortfallet på 35,0 mill. kroner fra 2022. Vi vil i tillegg trenge kompensasjon for siste tertial 2021.

Videre vil planlegging av nye utstillinger i det nye museumsbygg kreve mye av de ansatte samt ha en økonomisk konsekvens.

Usikkerheten knyttet til den strukturelle svakheten i KHMs økonomi er beskrevet i tidligere rapporter. Med en ekstern finansieringskomponent på over 50 %, som i stor grad er knyttet til inntekter fra billettsalg og museumsbutikk, har det alltid være en risiko knyttet til svingninger i makroøkonomien og spesielt innenfor reiselivs- og turistmarkedet. Usikkerhet knyttet til svingninger i volumet av arkeologiske utgravninger og innføring av incentiver knyttet til BOA medfører ytterligere risiko i finansieringen av KHM.

KHM erfarer at fast ansettelse av «prosjektansatte» som tidligere gikk på midlertidige kontrakter har en kostnad. Erfaring viser at det ikke er mulig med 100 % frikjøp, men at det i realiteten ligger mellom 70 - 80%.

I tillegg vil det være noe risiko knyttet til at så mange er fast ansatte hvis en nedgang i prosjektvolumet skulle bli en realitet.

De neste tre årene er det satt av betydelige midler til fornying av utstillinger i HM.

Interne prosjekter

Det er satt av betydelige midler til fornying av utstillingene i Historisk museum. Dette er kostnader som vil påløpe de neste årene. Flere av disse prosjektene har vært forsinket som følge av klimaskjermprosjektet. I tillegg vil vi forskyve prosjektkostnader på ca. 6 mill. kroner fra 2020 til 2021 og 2022 som følge av koronasituasjonen.

Prosjekt	
000208 Saving Oseberg	4,8
000209 Centre for Viking-Age Studies	0,6
000256 Arv - kjerneutstilling	4,0
000257 Forvandling - kjerneutstilling	0,5
000258 Kontroll - kjerneutstilling	4,6
000259 Kollaps - kjerneutstilling	-0,0
000281 Kongsgårdsprosjektet Avaldsnes - K	9,6
Totalsum	24,0

Eksternt finansiert virksomhet

Beløp i mill. kr	Regnskap T1 2019	Regnskap T1 2020	Års-regnskap 2019	Års-budsjett 2020	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024
Inntekter	-7,3	-8,7	-48,0	-67,0	-67,0	-67,0	-67,0	-67,0	-67,0
Personalkostnader	2,9	2,6	14,6	16,3	16,2	14,1	11,6	11,6	11,6
Driftskostnader	3,2	6,8	18,1	23,7	23,7	23,5	23,5	23,5	23,5
Investeringer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettobidrag og prosjektavslutning	-1,1	0,6	-15,4	-27,0	-27,1	-29,4	-31,9	-31,9	-31,9
Nettobidrag	8,0	5,9	25,0	30,8	31,9	31,4	31,1	31,1	31,1
Prosjektavslutning	0,1	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Isolert mer-/mindreforbruk	6,9	6,5	10,0	3,8	4,8	1,9	-0,8	-0,8	-0,8
Overført fra i fjor	-68,4	-58,4	-68,4	-58,4	0,0	4,8	6,7	5,9	5,1
Saldo	-61,5	-51,9	-58,4	-54,6	4,8	6,7	5,9	5,1	4,3

Inntekter

KHMs nettobidrag for T1 2020 er 5,9 mill. kroner, en nedgang på 2,1 mill. kroner mot samme periode for 2019. KHM forventer at dette jevner seg ut i løpet av 2020, men at vi fortsatt forventer en nedgang på 20% som følge av koronasituasjonen.

Personalkostnader/Frikjøp

Størstedelen av ansatte som jobber med utgravingsprosjektene ansettes på basis og skriver timelister som grunnlag for frikjøp mot ulike prosjekter. Denne måten å løse bemanning knyttet til prosjekter har tvunget seg frem av to grunner. Det ene er knyttet til midlertidig ansettelse. Den andre årsaken er krav til føring av timelister, hvor vi må dokumentere at det ikke er ført timer på prosjekter knyttet til sykdom, møter, opplæring, trening i arbeidstiden, bevegelige helligdager o.l., jf. Nasjonale retningslinjer for budsjettering og regnskaps føring av arkeologiske utgravninger. Slike lønnskostnader skal i henhold til retningslinjene dekkes av overheadsatsen. Det er kun rene arbeidstimer som del av frikjøpet som blir godkjent ved direktoratets kontroll av regnskap.

Driftskostnader

Typiske driftskostnader i våre prosjekter er, leie av gravemaskiner, analyser (C-14, pollen o.l.), reisekostnader, kost- og nattillegg, leiebil m.m. Volumet på disse kostnadene henger sammen med resten av denne virksomheten og kan i liten eller ingen grad påvirkes.

Risiko EFV

Prosjektansatte, ansettes på basis og frikjøpes mot prosjektene. Risiko for at mye av tiden ikke kan identifiseres og dermed ikke føres som frikjøp. Risiko for at volum av prosjekter avtar og at KHM sitter med for mange fast ansatte som ikke kan frikjøpes mot prosjekter, samt mindre overheadinntekter og RBO.

Øvrige forhold

KHM planlegger å arbeide med en intern fordelingsmodell i 2020, der inntekter og bevilgning i større grad enn i dag fordels ut på seksjonene. Tanken er å utarbeide en modell høsten 2020 for implementering fra januar 2021. En mulighet er å gi mer eierskap og autonomi til hver enhet gjennom at egne utgifter over tid må dekkes inn fra andel av bevilgninger og inntekter. Det skal også vurderes om nettobidrag i større grad beholdes av seksjonene selv. Fordeling (og viderefordeling) av RBO-midler blir nok vurdert, kanskje i større grad enn gjennom incentivmodellen som eksisterer i dag. Det kan også gis rom for øremerkede satsninger vet at ikke alle midler fordeles, samt at noe inntekter fra museumsdriften holdes av til årlige/løpende vurderinger.

KHM har ikke benyttet forhåndsdisponeringer per T1 2020. Overforbruket er ikke håndtert innenfor LTB